

2023

Milieu in het omgevingsplan

Aandachtspunten en acties die nodig zijn voor een verantwoorde overgang naar 1 januari 2024

Beknopte handreiking door
Francine van Hee en Daan de Bruin
namens Omgevingsdienst Regio Arnhem

Opgesteld voor gemeenten van ODRA regio ten
behoefte van het opstellen van de omgevingsplannen
en omgang met de bruidsschat

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Voorwoord

In de werkgroep omgevingsplan van de regio Arnhem hebben medewerkers van gemeenten aangegeven behoefte te hebben aan een handreiking die concreet ingaat op de belangrijkste aandachtspunten en acties die nodig zijn voor een verantwoorde overgang naar 1 januari 2024. In dit document bieden wij (de Omgevingsdienst Regio Arnhem) de gemeenten in onze regio een dergelijke handreiking voor de volgende milieuthema's:

- Externe veiligheid;
- Geluid;
- Geur en lucht;
- Licht;
- Bodem.

In voorbereiding op deze handreiking hebben wij contact gehad met de milieu-experts bij Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) intern en gebruik gemaakt van verschillende eerder opgestelde handreikingen van andere omgevingsdiensten en het Informatiepunt Leefomgeving.

Voor algemene vragen over dit document en de inhoud ervan kan contact opgenomen worden met Francine van Hee (francine.van.hee@odra.nl) en Daan de Bruin (daan.de.bruin@odra.nl), beide zijn adviseur uitvoeringsbeleid bij de ODRA.

Dit document is een advies aan de gemeenten van de ODRA, de gemeenten moeten hier zelf een gevolg aan geven bij de invulling van hun omgevingsplannen. Het is toepasbaar voor alle gemeenten in Nederland, maar specifiek opgesteld in opdracht van de volgende gemeenten:

- Gemeente Arnhem
- Gemeente Doesburg
- Gemeente Duiven
- Gemeente Lingewaard
- Gemeente Overbetuwe
- Gemeente Renkum
- Gemeente Rheden
- Gemeente Rozendaal
- Gemeente Westervoort
- Gemeente Zevenaar

In het kort is het advies van ODRA om de bruidsschat ongewijzigd te laten en in de tweede helft van 2024 deze regels te evalueren en waar nodig aan te passen op uniforme wijze. Wel is het voor de milieuaspecten externe veiligheid en geluid van belang dat er binnenkort acties ondernomen worden. Deze staan uitgelegd in de desbetreffende hoofdstukken. In hoofdstuk 8 "Conclusie" staat voor ieder thema kort samengevat wat de het advies van ODRA is aan gemeenten en in de hoofdstukken per thema staat toegelicht wat de risico's zijn op niets doen en staat een uitgebreide uitleg van de keuzes.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1 Inleiding.....	4
2 De bruidsschat	6
3 Externe Veiligheid	8
3 Geluid	14
4 Geur en lucht.....	19
5 Licht.....	22
6 Bodem	24
7 Conclusie	26
Bijlagen.....	27

1 Inleiding

“Een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en het benutten van de fysieke leefomgeving voor maatschappelijke behoeften”. Dit is het doel van de Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking treedt. De nieuwe wet zorgt voor minder regels, meer samenhang en meer overzicht voor de samenwerkende partijen (e.g. gemeenten, provincies, waterschappen, andere bevoegde gezagen). Er komt één plek (digitaal omgevingsloket) waar alle regels van gemeenten, provincies en waterschappen, alle plannen, en alle regels voor een locatie of gebied staan. Daarnaast komt er ook meer ruimte voor eigen initiatief en regie, zodat er meer mogelijkheden zijn om als burger of bedrijf een plan uit te voeren. Kortom: het wordt eenvoudiger en beter.

Voor gemeenten is na inwerkingtreding van de omgevingswet het omgevingsplan hét instrument voor de regulering van de fysieke leefomgeving. Dit plan gaat over het toekennen van functies aan locaties en het opnemen van regels voor activiteiten die gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving. Milieuregels vormen hier een belangrijk onderdeel van. Deze zijn gericht op het voorkomen van gezondheidsschade voor mens en milieu als gevolg van risicovolle milieubelastende activiteiten. Met de inwerkingtreding van de omgevingswet verandert er veel als het gaat om milieuregels. Gemeenten krijgen de ruimte in het omgevingsplan om milieuregels op te nemen en het omgevingsplan is ‘flexibeler’ dan bestemmingsplannen, waardoor het omgevingsplan meer ruimte kan bieden aan initiatieven binnen daarin opgestelde kaders.

Doel

Het blijkt een uitdaging om van de huidige wetgeving beleidsneutraal over te gaan naar de systematiek van de Omgevingswet. De vraag bij veel gemeenten is “wat moet er in ieder geval vóór 1 januari 2024 geregeld zijn in het omgevingsplan om knelpunten te voorkomen?”. Het doel van dit document is gemeenten hierin te ondersteunen. We bieden een handreiking die 1) een overzicht geeft van de belangrijkste wijzigingen in de wetgeving bij inwerkingtreding van de Omgevingswet per milieuthema en 2) een analyse biedt van gaten in het tijdelijk deel van het omgevingsplan vergeleken met het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Bij punt 2 maken we inzichtelijk waar knelpunten kunnen ontstaan. Met knelpunten wordt onder andere bedoeld: problemen met handhaving, hoge kosten voor initiatiefnemers, conflicten tussen Bkl en bruidsschat. Dit laatste is van belang om te voorkomen dat een buitenplanse omgevingsplan activiteit (BOPA) of een wijziging van het omgevingsplan nietig verklaard kan worden (wat kan gebeuren als niet aan de instructieregels van het Bkl wordt voldaan).

Vervolgens maken we inzichtelijk wat je als gemeente kan en/of moet doen om de knelpunten te voorkomen of op te lossen. Met name het thema externe veiligheid vergt extra aandacht op korte termijn. Voor de thema’s geluid, geur en lucht, licht en bodem zijn er wel aandachtspunten waar over nagedacht moet worden. Die hebben echter minder prioriteit om daadwerkelijk geregeld te hebben vóór inwerkingtreding van de omgevingswet. Dat is in dit document beknopt toegelicht. Voor de onderwerpen energie en afval zijn ook op korte termijn geen aandachtspunten, deze zullen in de toekomst breder geanalyseerd worden. Verder biedt de omgevingswet gemeenten de mogelijkheid om met regels in het omgevingsplan te sturen op een duurzame leefomgeving. Dit ligt echter buiten het bereik van dit document.

Afbakening en verantwoording

Eerder werd een handreiking gepubliceerd door Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) en Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ), waarin per milieuthema een gedetailleerd overzicht werd gegeven van het nieuwe juridische kader. Zij hebben een analyse gemaakt van wat er in de bruidsschatregels staat en wat de aandachtspunten zijn voor het opstellen van regels voor in het nieuwe deel van het omgevingsplan. Voor een gedetailleerde toelichting van deze aandachtspunten verwijzen wij naar de genoemde documenten. Daarnaast zijn er meer documenten beschikbaar met relevante informatie en uitleg, zoals bijvoorbeeld het casco omgevingsplan bodem van het Gelders Ondergrond Overleg (GOO), of de voorbeeldregels voor EV, geluid en geur van Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant (ODZOB). Deze documenten of links naar de documenten zijn toegevoegd als bijlage. Voorliggende handreiking focust op de meest urgente punten waarop, passend binnen het juridische kader van de omgevingswet, vóór 1 januari 2024 actie ondernomen moet worden of waarover nagedacht moet worden.

Verder beperkt dit document zich tot een analyse van de landelijke wet- en regelgeving die straks bij de gemeenten ligt (e.g. bruidsschat en Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB)). Een vergelijking met gemeentelijk (gebiedsgericht) beleid valt buiten het bereik van deze handreiking.

De gebruikte informatie is via Informatiepunt Leefomgeving (IPLO), genoemde documenten en in samenwerking met de milieuspecialisten van de ODRA verkregen.

Gezien de dynamische aard van het werkveld van de Omgevingswet en de veranderende inzichten in die wet heeft ook dit document een dynamische karakter. Naarmate de inzichten in het land en de transitie bij gemeenten vordert kan het document periodiek geüpdatet worden.

Leeswijzer

Ten eerste wordt uitgelegd wat de bruidsschat inhoudt en wat ons voorstel is om hier mee te gaan. Het thema externe veiligheid wordt vervolgens besproken (hoofdstuk 3), gevolgd door het thema geluid (hoofdstuk 4). Vervolgens worden ook andere thema's besproken, namelijk: geur en lucht, licht en bodem.

Er wordt per milieuthema ingegaan op de volgende vragen:

- 1) Wat zijn de belangrijkste wijzigingen in wet- en regelgeving?
- 2) Welke risico's brengen deze wijzigingen met zich mee?
- 3) Welke keuzes kunnen op korte termijn gemaakt worden om met deze risico's om te gaan?

2 De bruidsschat en de strategie

Onder de Omgevingswet verhuist een aantal regels van het Rijk naar gemeenten en waterschappen. Dit heet ook wel de 'bruidsschat'. Belangrijk om te weten in het proces rondom de bruidsschat is dat er twee stadia van het omgevingsplan zijn: Omgevingsplan van rechtswege (dat heet ook wel het tijdelijke omgevingsplan) en het definitieve omgevingsplan. Het Rijk zorgt er met het Invoeringsbesluit voor dat de regels voor gemeenten automatisch in het tijdelijk deel van het omgevingsplan komen.

Bij verschillende gemeenten heersen verschillende ideeën over hoe om te gaan met deze regels. In dit hoofdstuk is uiteengezet wat het advies van de ODRA is omtrent omgang met de bruidsschat.

De bruidsschat wordt op 1 januari 2024 automatisch onderdeel van het omgevingsplan van rechtswege. Dan hebben gemeenten tot 2032 de tijd om hun gemeentelijke definitieve omgevingsplan op te stellen. Daarin kunnen ze (een deel van) de bruidsschat overnemen als ze dat willen. Dit kan handig zijn, omdat in de bruidsschat regels staan die vóór de Omgevingswet in heel het land golden. Een belangrijk verschil tussen het tijdelijke en het definitieve omgevingsplan is dat het tijdelijke omgevingsplan niet getoetst hoeft te worden aan de instructieregels voor overheden die in hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving staan, het definitieve deel moet daar wel aan getoetst worden.

De bruidsschatregels zijn kant en klaar door het rijk ontwikkeld, met bijbehorende toepasbare regels. Een optie is dat deze set voormalige rijksregels op termijn overgenomen wordt in het definitieve omgevingsplan. De Omgevingswet biedt de gemeenten echter de ruimte om de bruidsschat naar eigen inzicht aan te passen of zelf een nieuwe set regels (voor een specifiek thema) op te stellen. De gemeenten en ODRA hebben er baat bij dat het proces wat hierbij komt kijken en de eventuele inhoudelijke wijzigingen zoveel mogelijk uniform opgepakt worden in de regio. Dat maakt dat de uitvoering straks zoveel mogelijk toetst aan gelijke regels.

De advieslijn in de door ons voorgestelde strategie aan gemeenten is om voorlopig de bruidsschat over te nemen zoals de gemeenten die krijgen van het rijk, zonder (grote) aanpassingen. We willen sturen om pas in het derde of vierde kwartaal van 2024 aanpassingen te doen aan de bruidsschat.

Er is geen (grote) noodzaak om de bruidsschatregels al op korte termijn aan te passen, dit blijkt ook uit een analyse van de bruidsschat die we in 2021 bij ODRA hebben gedaan en met de partners hebben gedeeld. Het voordeel van ons advies is dat we op die manier zoveel mogelijk uniformiteit krijgen in de regio. Niet elke gemeente kan namelijk dit jaar al keuzes maken in de bruidsschatregels. Daarnaast kunnen we komend jaar ervaren hoe de bruidsschat werkt. Het voorstel is dan ook om na een half jaar te analyseren hoe de regels uit de bruidsschat in de praktijk worden ervaren. Daar komen dan eventuele aanpassingen van de bruidsschatregels uit.

Bovendien is het zo dat wanneer een gemeente de bruidsschat aan gaat passen, ze automatisch al een deel van het definitieve omgevingsplan aan het maken zijn. Dat betekent dat alles dat daarbinnen valt ook getoetst moet worden aan de instructieregels uit het Bkl. Onderdeel daarvan is dat bij iedere aanpassing van het definitieve omgevingsplan een degelijke en onderbouwde afweging en verantwoording moet zitten. Dat betekent dat het veel capaciteit en tijd kost om het definitieve omgevingsplan (deels) in te gaan richten. Vandaar ook dat gemeenten dit niet vóór 1 januari 2024 hoeven te doen.

Koploper

Gemeente Rheden is op dit moment al bezig met het aanpassen van de bruidsschat. Zij willen de regels 2 januari 2024 overzetten naar het permanente omgevingsplan. Wij zijn hierbij betrokken en sturen vooral op het eventueel aanpassen van de bruidsschatregels in relatie tot geluid en externe veiligheid. De ervaringen die wij hier op doen koppelen we terug aan de regio en betrekken we bij het bredere aanpassing-advies, startende vanaf het 3e/4e kwartaal van 2024, over de bruidsschatregels.

Argumenten voor deze werkwijze

- Deze adviesstrategie van ODRA aan de gemeenten stuurt op uniformiteit;
- Als een redelijk uniforme werkwijze wat betreft de bruidsschat behaald kan worden dan kan er beter/ effectiever worden gehandhaafd. Daarnaast scheelt dat veel capaciteit en dus middelen voor zowel de ODRA als de gemeenten en uiteindelijk voor onze inwoners en bedrijven;
- Het neemt ervaringen van koplopers wat betreft de bruidsschat (Rheden bijvoorbeeld) mee;
- En maakt gebruik van al aanwezige kennis in de organisatie;
- We faciliteren hiermee dat ook gemeenten die zelf nog niet bezig zijn met de bruidsschat hierover na gaan denken;
- Als er gemeenten zijn die de capaciteit niet hebben om al bezig te gaan met de bruidsschat kunnen we die op deze manier mee nemen in het proces;
- Als we de geadviseerde planning (q3/4 '24 bruidsschat al dan niet aangepast in permanente omgevingsplan) bij alle gemeenten halen dan past dat goed in de wens dat onze partners tijdig (een deel van) de permanente omgevingsplannen rond hebben;

Kanttekening

Wij weten dat er in de bruidsschat een aantal hiaten zit (ten opzichte van het Bkl), daardoor kunnen voor gemeenten knelpunten ontstaan in relatie tot geluid, geur en externe veiligheid na inwerkingtreding van de Omgevingswet. Deze hiaten treden alleen op bij het mogelijk willen maken van nieuwe ruimtelijke initiatieven. Hoe de gemeenten zich hierop kunnen voorbereiden hebben wij (adviseurs uitvoeringsbeleid) voor de milieuthema's al op een rij gezet in de volgende hoofdstukken. **In dit kader is ons advies aan de gemeenten om vóór 1 januari 2024 inzichtelijk te maken waar en wat voor nieuwe ruimtelijke initiatieven ze voorzien.** Door een dergelijk overzicht kan vooraf nagedacht worden over wat voor omgevingsplanwijziging nodig is en wat daarbij komt kijken.

De kans dat hiaten zich voordoen is klein en daarnaast zijn deze middels maatwerk, vergunningen of gebiedsspecifiek op te lossen. Door te sturen op aanpassingen van de bruidsschat in het derde of vierde kwartaal van 2024 blijft de periode waarin knelpunten zich voor kunnen doen kort en de impact beperkt.

Conclusie

We adviseren aan de gemeenten om de bruidsschat in eerste instantie voornamelijk zonder aanpassingen over te nemen. In de tweede helft van 2024 kan dan geanalyseerd worden hoe de regels in de praktijk uitwerken. Daarna kunnen we in de regio afgestemd en uniform werken aan de aanpassing van de bruidsschatregels voor het permanente omgevingsplan. Het doel is zoveel mogelijk uniforme milieuregels in de regio. De Werkgroep Omgevingsplan en de vakberaden milieu die nu in oprichting zijn bieden een mooi platform om deze uniforme evaluatie en aanpassing te doen.

3 Externe Veiligheid

Om haar doelen te bereiken, kent de Omgevingswet instrumenten voor overheden. Zoals de omgevingsvisie, het omgevingsplan, en algemene regels van het Rijk. Deze instrumenten kan de overheid gebruiken om beleid te maken op het gebied van externe veiligheid (EV). Of om regels te stellen die voorzien in een bepaald beschermingsniveau. Algemene regels van het Rijk op het gebied van externe veiligheid staan in:

1. Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) als het gaat om regels voor milieubelastende activiteiten (Mba's);
2. Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) als het gaat om instructieregels voor overheden;
3. Het Besluit bouwwerken en leefomgeving (Bbl) als het gaat om de bouwkundige veiligheidsvoorschriften;
4. Tijdelijk omgevingsplan (de bruidsschat).

In het kader van de Omgevingswet is de belangrijkste verandering voor externe veiligheid: het werken met aandachtsgebieden. Dat komt voort uit het Bkl en is dus verplicht om op te nemen in het nieuwe omgevingsplan. De aandachtsgebieden is een andere manier van het omgaan met het huidige groepsrisico. Deze nieuwe benadering van het groepsrisico moet ervoor zorgen dat het gemeentebestuur externe veiligheid eerder in ruimtelijke plannen meeneemt.

Voor externe veiligheid staan er maar weinig regels in de bruidsschat, alleen de volgende onderwerpen zijn daarin geregeld. Voor meer informatie, zie deze [link](#).

1. Aanvulling op specifieke zorgplicht;
2. Traditioneel schieten (schietverenigingen met munitieopslag);
3. Vergunningplicht voor opslag van propaan of propeen in twee of meer tanks;
4. Vergunningplicht voor tanken met LPG (liquid petroleum gas).

Hieronder worden de belangrijkste wijzigingen voor EV onder de omgevingswet verder toegelicht.

3.1 Wat zijn de belangrijkste wijzigingen in wet- en regelgeving?

Naast het werken met aandachtsgebieden is er nog een belangrijke veranderingen op het gebied van EV onder de omgevingswet: **Een zeer kwetsbaar gebouw is een nieuwe categorie gebouwen die overheden extra moeten beschermen. Dit moet door middel van voorschriftengebieden.**

Aandachtsgebieden

Aandachtsgebieden zijn gebieden die zichtbaar maken waar mensen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen, onvoldoende beschermd kunnen zijn tegen de gevolgen van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Het aandachtsgebied vormt een instrument om het gesprek over veiligheid en bescherming door het treffen van maatregelen te starten. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen drie soorten gevaren: warmtestraling (brand), overdruk (explosie) en concentratie giftige stoffen in de lucht (gifwolk). Daarmee zijn er ook drie typen aandachtsgebieden:

1. Brandaandachtsgebied
2. Explosieaandachtsgebied
3. Gifwolkaandachtsgebied

De aandachtsgebieden zijn een kenmerk van een activiteit met externe veiligheidsrisico's. Ze gelden vanaf het begin van het verrichten van de activiteit. Een aandachtsgebied hoeft de gemeente niet eerst in het omgevingsplan aan te wijzen. Dit zijn vastgestelde gebieden die te vinden zijn in het Register Externe Veiligheid (REV) en op de [Landelijke Signaleringskaart EV](#)¹.

Voorschriftengebieden

Een voorschriftengebied is een door de gemeente aangewezen gebied waarbinnen extra bouwkundige veiligheidsmaatregelen gelden voor nieuwbouw in het kader van externe/omgevingsveiligheid. Dit aanwijzen is een laatste hulpmiddel voor gemeenten om een bepaalde ruimtelijke ontwikkeling nabij een risicobron toch mogelijk te kunnen maken. Een risicobron kan in dit geval bijvoorbeeld een propaantank zijn. Door middel van een voorschriftengebied kan een gemeente bouwkundige veiligheidsmaatregelen aan een initiatiefnemer/ ontwikkelaar opleggen. De beleidsvrijheid die de gemeente hiermee krijgt is niet altijd facultatief. Op locaties waar zeer kwetsbare gebouwen binnen een brand- en explosieaandachtsgebieden staan (of omgevingsplantechnisch mogelijk zijn) is een gemeente verplicht een voorschriftengebied aan te wijzen in het definitieve omgevingsplan (art. 5.14 Bkl). De gemeente is expliciet niet verplicht om een heel aandachtsgebied als voorschriftengebied aan te wijzen. Binnen gifwolkaandachtsgebieden hoeven überhaupt geen voorschriftengebieden aangewezen te worden.

In de aangewezen voorschriftengebieden gelden dan aanvullende bouweisen voor nieuwbouw en vervangende nieuwbouw van beperkt kwetsbare, kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen. Sloopnieuwbouw (slopen bestaand pand en nieuw bouwen op bestaande fundering) wordt ook gezien als nieuw. Zeer kwetsbare gebouwen zijn bijvoorbeeld basisscholen, ziekenhuizen en verzorgingstehuizen. Het is voor gemeenten bij het aanwijzen van deze voorschriftengebieden wel van belang dat ook rekening gehouden wordt met waar (vervangende) nieuwbouw van die zeer kwetsbare functies toegestaan is volgens het bestemmingsplan/ tijdelijk omgevingsplan. Als de gemeente een voorschriftengebied aanwijst is de initiatiefnemer wettelijk verplicht om bouwmaatregelen te treffen voor nieuwe zeer kwetsbare gebouwen binnen zo'n gebied. Welke maatregelen dit zijn staat beschreven in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Hierbij gaat het bijvoorbeeld om explosie werend glas of een brandwerende muur. Dit kan al snel forse financiële consequenties hebben voor een initiatiefnemer.

Bescherming van nieuwe zeer kwetsbare gebouwen is dus alleen geregeld, als een gemeente voorschriftengebieden binnen brand- en explosie-aandachtsgebieden heeft aangewezen. In overgangsrecht is hiervoor niets geregeld.

3.2 Welke risico's brengen deze wijzigingen met zich mee?

Deze wijzigingen brengen 4 risico's met zich mee:

1. (Gedeeltelijke) schorsing of vernietiging van omgevingsplan door niet voldoen aan de instructieregels van Bkl.
2. Potentieel onveilige situaties door ruim toestaan van nieuwe zeer kwetsbare gebouwen.
3. Precedentwerking als een initiatief is toegestaan zonder bouwvoorschriften.

¹ De Landelijke Signaleringskaart EV zal onder de omgevingswet uit de lucht gaan. Maar op termijn zal deze vervangen worden door de Atlas van de Leefomgeving. Deze krijgt als het goed is dezelfde functionaliteiten.

4. Hoge kosten voor initiatieven in voorschriftengebieden door opgelegde aanvullende bouwmaatregelen.

Hieronder volgt per stuk een korte toelichting van de risico's.

1. Gevolgen van niet voldoen aan de instructieregel van het Bkl

Ten eerste, als een gemeente geen voorschriftengebieden heeft aangewezen op de juiste locaties voldoet die niet aan de betreffende instructieregel van het Bkl. Het gaat hier om een bindende instructieregel, dat betekent dat als een gemeente deze regel niet juist, niet volledig of niet op tijd uitvoert, een bestuursrechter het omgevingsplan geheel of gedeeltelijk kan schorsen of vernietigen. Het is dan wel vereist dat er beroep wordt ingesteld op het omgevingsplan. Let op: dit geldt voor het definitieve omgevingsplan, dus nog niet voor het tijdelijke deel.

2. Onveilige situaties door toestaan kwetsbare gebouwen

Ten tweede, afgelopen jaren zijn we van specifiek bestemmen naar globaal bestemmen gegaan, dat betekent dat veel bestemmingsplannen zo breed mogelijk zijn opgezet om zo veel mogelijk functies in een gebied toe te kunnen staan. Dit zorgt ervoor dat zeer kwetsbare gebouwen in veel bestemmingsplannen gewoon toegestaan zullen zijn, of die plannen nu binnen een aandachtsgebied liggen of niet. Als er dan een initiatief komt voor een zeer kwetsbaar gebouw binnen een aandachtsgebied (zonder dat hiervoor een voorschriftengebied is aangewezen) zit er in het bestemmingsplan/ tijdelijk omgevingsplan geen mogelijkheid om dit initiatief de benodigde bouwvoorschriften op te leggen. Dan kunnen er dus, volgens de wet, onveilige situaties ontstaan.

3. Precedentwerking voor initiatieven zonder bouwvoorschriften

Ten derde, als er één initiatief is toegestaan zonder de beschreven bouwvoorschriften die het veilig moeten maken, schept dat een precedent voor andere nieuwe initiatieven in een dergelijk aandachtsgebied.

4. Hoge kosten voor initiatieven in voorschriftengebieden

Tot slot, stel dat een gemeente "fanatiek" voorschriftengebieden gaat aanwijzen om gebouwen zo veilig mogelijk te maken binnen aandachtsgebieden, dan kan dit tot gevolg hebben dat nieuwbouw in die gebieden erg duur wordt. De kosten van aanvullende bouwmaatregelen die in voorschriftengebieden geëist worden kunnen hoog uitvallen. Dit betekent dat initiatiefnemers, aannemers en wellicht de gemeente zelf met hogere kosten te maken gaan krijgen. Dit terwijl er op landelijk niveau nog discussie gaande is over de effectiviteit van deze maatregelen. Deze discussie speelt zeker als een locatie in zowel een brandvoorschriftengebied als een explosievoorschriftengebied ligt. De geëiste bouwmaatregelen vanuit beide gebieden kunnen namelijk tegenstijdig zijn.²

3.3 Welke keuzes kunnen op korte termijn gemaakt worden om met deze risico's om te gaan?

Wat gemeenten dus sowieso moeten doen is voorschriftengebieden aanwijzen in het definitieve omgevingsplan op locaties waar nu zeer kwetsbare gebouwen staan. Dat is een bindende

² Dit betreft de eis voor brandwerendheid van minimaal 60 minuten (weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag – WBDBO) waar wanden aan moeten voldoen en de eis voor explosiewerend glas. Explosiewerend glas dat ook aan de WBDBO voldoet is een grote kostenpost voor initiatiefnemers/ ontwikkelaars.

instructieregel uit het Bkl. **Het advies is om zo snel mogelijk te beginnen met het in kaart brengen van de zeer kwetsbare gebouwen binnen brand- of explosieaandachtsgebieden** en dan ook minimaal die locaties als brand- of explosie-voorschriftengebieden aan te wijzen of de functie van een zeer kwetsbaar gebouw niet toe te staan in een brand- of explosieaandachtsgebied of andersom bij bestaande zeer kwetsbare gebouwen bepaalde categorieën activiteiten niet toe te staan.

Hoe wijs je als gemeente een voorschriftengebied aan?

Omgevingsplannen bestaan (net als bestemmingsplannen) uit drie onderdelen:

- *Planregels;*
- *Planverbeelding;*
- *Toelichting.*

Als je in een omgevingsplan een gebied wil aanwijzen dan doe je dat in de planverbeelding. Dit geldt dus ook voor voorschriftengebieden. In de planverbeelding bepaal je de geometrische begrenzing van het voorschriftengebied. En in de regels verwijst je naar dit gebied en neem je op dat in de gebieden die als voorschriftengebied zijn aangewezen de extra bouwmaatregelen gelden die volgens de wet in voorschriftengebieden gelden.

Daarnaast is het zaak dat gemeenten afwegen hoe om te gaan met bovengenoemde risico's. Hieronder staat een aantal opties hoe hier mee om kan worden gegaan. **Naast een keuze maken over wat te doen met voorschriftengebieden, is het verstandig als gemeenten in kaart brengen waar ze ruimtelijke ontwikkelingen voorzien waar zeer kwetsbare gebouwen of risicobronnen mogelijk een onderdeel van zijn.** Daarnaast is het verstandig om als gemeente inzicht te krijgen in of **en hoeveel aandachtsgebieden er voorkomen binnen het gemeentelijke ambtsgebied.** Dit kan via wat nu de [Landelijke Signaleringskaart Externe Veiligheid](#) is. Dat is een kaart waarop alle risicobronnen en kwetsbare objecten zichtbaar zijn. De kaart bevat verschillende lagen die je aan en uit kan zetten als gebruiker³. Met behulp daarvan kan dus geïnventariseerd worden waar zeer kwetsbare gebouwen binnen aandachtsgebieden liggen, voor zo ver ze hierin zijn opgenomen. Onder de omgevingswet is voor EV het REV de landelijk afgestemde database van risicobronnen. Hierop wordt de vervanger van de Landelijke Signaleringskaart (de Atlas van de Leefomgeving) EV gebaseerd.

Keuze 1. Geen voorschriftengebieden aanwijzen

Uit een inventarisatie van aandachtsgebieden in het ambtsgebied kan blijken dat er geen of weinig zeer kwetsbare gebouwen binnen aandachtsgebieden liggen. Wanneer de gemeente ook de ontwikkeling daarvan in aandachtsgebieden niet voorziet, is het niet per se nodig om voorschriftengebieden aan te wijzen. Hierbij is het wel van belang dat rekening gehouden wordt met of nieuwe zeer kwetsbare gebouwen (in huidige bestemmingsplannen) toegestaan zijn. Als dat het geval is moeten eventuele initiatieven daarvoor meegenomen worden in de afweging om wel of geen voorschriftengebieden aan te wijzen.

Voordelen

1. Weinig tijdsintensief;
2. Een weloverwogen inventarisatie geeft een realistisch beeld;

³ De Landelijke Signaleringskaart EV zal onder de omgevingswet uit de lucht gaan. Maar op termijn zal deze vervangen worden door de Atlas van de Leefomgeving. Deze krijgt als het goed is dezelfde functionaliteiten.

3. Dit maakt dat je voor dit onderwerp redelijk beleidsneutraal overgaat.

Nadelen

1. De inventarisatie is niet volledig: mogelijk is er wel nieuwbouw van zeer kwetsbare gebouwen toegestaan binnen aandachtsgebieden, waar dan dus geen extra voorschriften op van toepassing zijn bij gebrek aan een voorschriftengebied. Dat geeft wettelijk gezien “onveilige” situaties;
2. Precedentwerking, zoals benoemd onder 2.2 hierboven.

Het concrete gevolg van deze keuze is dat je als gemeente geen actie hoeft te ondernemen wat betreft aanwijzen van voorschriftengebieden. Wel moet je als gemeente inzicht krijgen en houden in waar zich eventueel nieuwe zeer kwetsbare gebouwen kunnen gaan ontwikkelen. Als dit het geval is binnen een brand- of explosieaandachtsgebied moet er volgens de instructieregels van het Bkl een voorschriftengebied aangewezen worden. Er moet dus een inventarisatie gestart worden die voor 2024 klaar kan zijn.

Keuze 2. De mogelijkheid tot nieuwbouw van zeer kwetsbare gebouwen binnen aandachtsgebieden uit bestemmingsplannen halen waar de gemeente dat niet wil hebben.

De tweede optie begint met in kaart brengen waar nieuwbouw van zeer kwetsbare gebouwen nog toegestaan is, binnen brand- en/of explosieaandachtsgebieden. Samen met de inventarisatie van huidige zeer kwetsbare gebouwen binnen aandachtsgebieden geeft dit inzicht in de mogelijke risicolocaties. De mogelijkheid tot nieuwbouw van zeer kwetsbare gebouwen kan dan uit de bestemmingsplannen gepoetst worden die binnen die aandachtsgebieden liggen. Zo hoeft een gemeente geen extra voorschriftengebieden aan te wijzen bovenop de brand- en explosievoorschriftengebieden die volgens het Bkl al aangewezen moeten worden op locaties van bestaande zeer kwetsbare gebouwen binnen brand- en explosieaandachtsgebieden. Dan loopt die gemeente ook niet het risico dat er ergens nog nieuwe zeer kwetsbare gebouwen ontwikkeld kunnen worden binnen aandachtsgebieden zonder dat er een voorschriftengebied is aangewezen. Waar een gemeenten (binnen of buiten aandachtsgebieden) nog wel zeer kwetsbare gebouwen mogelijk wil maken (en waar ze al liggen) moeten dan voorschriftengebieden aangewezen worden.

Voordelen

1. Je voldoet aan de instructieregel.
2. Geen onzekerheden omdat je het risico volledig uitsluit.

Nadelen

1. Heel tijdsintensief.
2. Instellen van voorschriftengebieden heeft financiële gevolgen voor nieuwe initiatieven binnen die voorschriftengebieden, het nemen van gevraagde bouwmaatregelen is namelijk duur.

Als zeer kwetsbare gebouwen na dit proces niet meer mogelijk zijn binnen een bepaald gebied, maar initiatiefnemers hadden dit wel voor ogen kan planschade geclaimd worden. Concreet betekent dit dat alle bestemmingsplannen nagekeken moeten worden. Dit is een intensief proces waarbij van de ruimtelijke ordening (RO)-medewerkers veel tijd gevraagd zal worden. De kans is klein dat dit nog past in de planning voor 2024. Dus als de keus op deze optie valt moet een gemeente daar snel mee aan de slag.

Keuze 3. Algemene verbodsbepaling: Nee, tenzij benadering

Een gemeente kan in het omgevingsplan een algehele verbodsbepaling opnemen voor zeer kwetsbare gebouwen binnen aandachtsgebieden. Deze verbodsbepaling is een vorm van “Nee, tenzij”-beleid. De Omgevingsdienst Zuidoost Brabant heeft hier een handreiking voor geschreven. De strekking is dat zeer kwetsbare gebouwen geweerd worden uit die aandachtsgebieden, tenzij een initiatiefnemer een beslisboom doorloopt om na te gaan of zijn initiatief op de beoogde locatie mogelijk is en onder welke voorwaarden dan. Bovendien moet er altijd alsnog een voorschriftengebied aangewezen worden als er een zeer kwetsbaar gebouw ontwikkeld wordt binnen een aandachtsgebied (conform instructieregel Bkl). Dan wordt dus (alsnog) het gebied aangewezen van de locatie waar de ontwikkeling plaatsvindt.

Voordelen:

- Kost relatief weinig tijd.
- Op deze manier wijs je vooraf geen voorschriftengebieden aan, maar zorg je wel dat er geen zeer kwetsbare gebouwen binnen aandachtsgebieden gerealiseerd kunnen worden zonder dat de initiatiefnemer de juiste aanvullende voorwaarden krijgt.

Nadelen

- Opnieuw bouwen van zeer kwetsbare gebouwen (bijv. scholen) kan hierdoor bemoeilijkt worden. Sloop-nieuwbouw wordt namelijk gezien als nieuwbouw (een nieuw initiatief). En in dit scenario moet een initiatiefnemer van nieuwbouw een beslisboom doorlopen waaruit moet blijken of het initiatief op die locatie gerealiseerd mag worden of niet. Het kan zo zijn dat de school in een aandachtsgebied staat, wat voorheen geen probleem was. Maar dat dit na de inwerkingtreding van de verbodsbepaling niet meer mag.
- Het “Nee, tenzij”-beleid is niet in de geest van de omgevingswet, die is juist gericht op “Ja, mits”-beleid bevorderen.

Voor externe veiligheid ligt het te complex om een van de drie opties aan alle gemeenten aan te raden. Het is afhankelijk van hoeveel zeer kwetsbare gebouwen er in aandachtsgebieden liggen of waar de mogelijkheid nog ligt om een zeer kwetsbaar gebouwen te ontwikkelen, welke optie aan te raden is. Aan de hand daarvan moet in gesprek gegaan worden wat de beste optie is voor jouw gemeente, dit kan met de EV adviseur van ODRA. Dit laatste omdat het voor Externe Veiligheid in het algemeen een complex verhaal is.

4 Geluid

De regels over geluid veranderen met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De regels voor het beheersen van geluid zijn vernieuwd en gelden nu voor meer geluidbronsorten. Via het Aanvullingsspoor geluid zijn ze geïntegreerd in de Omgevingswet, waarbij de meeste direct werkende regels over geluid in het omgevingsplan staan. In het begin zijn de geluidregels nog onderdeel van de bruidsschat. Deze zullen moeten worden omgezet naar het nieuwe deel van het omgevingsplan. Maar wat valt daar precies onder? En wat moet de gemeente nu regelen en wat kan later? Hieronder gaan we in op deze vragen.

4.1 Wat zijn de belangrijkste wijzigingen in wet- en regelgeving?

Geluid is nu geregeld in de Wet Geluidhinder (Wgh), het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en de gemeentelijke algemene plaatselijke verordening (APV). Onder de Omgevingswet komen het Abm en de Wgh te vervallen en moet de gemeente zelf afwegen of een bepaald geluidniveau acceptabel is en hiervoor in het definitieve omgevingsplan normen opnemen. Hierbij gelden de eisen en randvoorwaarden uit zowel de instructieregels van het Bkl als de provinciale omgevingsverordening. Ook de geluidsregels uit de APV moeten uiteindelijk worden geïntegreerd in het omgevingsplan. Het primaire doel van de instructieregels is het beschermen van de gezondheid door het stellen van eisen aan het geluid op en rond geluidgevoelige gebouwen (woningen, scholen, zorginstellingen). Daarnaast moet de gemeente afwegen welke regels uit de bruidsschat (tijdelijk deel omgevingsplan) overgenomen moeten worden in het definitieve omgevingsplan. Het omgevingsplan moet erin voorzien dat het geluid dat wordt veroorzaakt of zal worden veroorzaakt door een bepaalde activiteit op een geluidgevoelig gebouw aanvaardbaar is. Hiervoor moet de gemeente beoordelen of er waarden, afstanden of gebruiksregels nodig zijn om tot een aanvaardbare geluidbelasting te komen. De regels met betrekking tot bouwen en slopen zijn opgenomen in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

Na inwerkingtreding van de Omgevingswet staan de meeste direct werkende regels over geluid door activiteiten in de bruidsschat (tijdelijk deel van het omgevingsplan). Hier staat ook de maatwerkbevoegdheid voor activiteiten en vergunningplicht voor lokale (spoor)wegen.

Het beoordelingskader voor geluid wordt vereenvoudigd doordat onder de omgevingswet gesproken wordt van industrieterreinen, (spoor)wegen met een geluidproductieplafond en (spoor)wegen met een basisgeluidemissie. De bescherming van geluidgevoelige gebouwen tegen geluid geldt onder de omgevingswet voor activiteiten in plaats van inrichtingen en in plaats van geluidzones wordt onder de omgevingswet gesproken over geluidaandachtsgebieden. Dit laatste zijn gebieden/ zones langs een (spoor)weg of rond een industrieterrein met 'grote lawaaimakers' waarbinnen het geluid hoger kan zijn dan de standaardwaarde. De breedte van de zone is afhankelijk van de geluidemissie van de bron. Deze geluidaandachtsgebieden zijn relevant voor het toelaten van geluidgevoelige gebouwen in het omgevingsplan, aangezien het geluidsniveau op deze gebouwen altijd aanvaardbaar moet zijn. De gebieden moeten door gemeenten worden bepaald volgens de omgevingsregeling. Tot deze gebieden zijn bepaald geldt nog het overgangsrecht. De gemeente kan zelf bepaalde gebieden aanwijzen en daar gemotiveerd geluidsniveaus aan toewijzen.

Wat er qua regelgeving in bestaande bestemmingsplannen en vergunningen staat blijft gelden op grond van het overgangsrecht. De huidige situatie verandert daarmee nauwelijks zolang de

gemeenten geen nieuwe geluidregels hebben vastgelegd in het nieuwe deel van het omgevingsplan. Het uitgangspunt van het overgangsrecht (waartoe de bruidsschat behoort) is namelijk dat een initiatiefnemer onder dezelfde condities zijn activiteit moet kunnen blijven voortzetten. Echter, nieuwe initiatieven moeten wel worden getoetst aan het Bkl, dat in bepaalde gevallen afwijkt van de bruidsschat. Dit betreft de volgende punten:

- Het maximale geluidsniveau is onder de Omgevingswet minder streng (art. 2.17 Activiteitenbesluit vs. art. 5.65 Bkl);
- De geluidwaarden verschillen tussen het Bkl (art. 5.65 Bkl) en de bruidsschat (paragraaf 22.3.4.2).

Er kunnen bij het opkomen van nieuwe initiatieven dus knelpunten in de praktijk ontstaan wanneer een gemeente niet heeft nagedacht over hoe ze met voorgenoemde verschillen om willen gaan.

Handreiking industrielawaai en vergunningverlening

In het buitengebied hanteren we de “handreiking industrielawaai en vergunningverlening”. Hierin is 40 dB de referentiewaarde. Deze handreiking komt niet te vervallen, maar de regels uit de Bruidsschat komen erbij. De referentiewaarde die uit de bruidsschat komt is hoger. De referentiewaarde wordt dus onduidelijker, dat maakt dat initiatiefnemers kunnen vragen om meer geluid te mogen produceren. Zolang je hier geen apart beleid voor hebt is het lastig om ieder bedrijf individueel te gaan zeggen dat dat niet mag. Dit kan opgelost worden door dit toe te lichten in een korte notitie en daarin te zetten dat de handreiking het algemene beleid is, tot er nieuw geluidsbeleid is vastgesteld. De notitie kan vastgesteld worden door het college en daarna gepubliceerd worden. Wellicht dat dit kan door middel van een verordening, die vraag staat uit bij het IPLO. De ODA maakt in samenwerking met de VNG deze notitie die landelijk gebruikt kan worden. Wanneer die klaar is nemen wij die over en adviseren wij jullie die ook te laten vaststellen. **Ons advies is om deze notitie over te nemen (eventueel een lokale aanpassing te doen) en daarna vast te laten stellen door het college.**

4.2 Welke risico's brengen deze wijzigingen met zich mee?

In principe hebben gemeenten na de invoering van de Omgevingswet nog voldoende tijd om keuzes te maken over de bruidsschat. Echter, omdat de bruidsschat niet overeenkomt met het Bkl, kan het vanaf inwerkingtreding van de Omgevingswet al gebeuren dat een gemeente geen toereikend beleid heeft wanneer een bedrijf een aanvraag doet voor bijvoorbeeld hogere geluidswaarden, terwijl dat wellicht niet gewenst is in de gemeente. Een gemeente moet dan voor iedere aanvraag (inclusief voor nieuwe initiatieven) kunnen motiveren waarom zij deze hogere geluidswaarden niet accepteren, zonder dat zij dit op grond van regels kan doen.

4.3 Welke keuzes kunnen op korte termijn gemaakt worden om met deze risico's om te gaan?

Zoals gezegd kan de gemeente de bruidsschat ongewijzigd overnemen. Maar moeten ze wel voorbereid zijn op knelpunten bij nieuwe initiatieven. Welke keuzes zijn er dan?

Keuze 1: Bruidsschat ongewijzigd overnemen

Als de gemeente er voor kiest niks te doen en de bruidsschat ongewijzigd overneemt, kan het dus voorkomen dat er in het buitengebied hogere geluidnormen voor activiteiten van nieuwe initiatieven gelden. Dit betekent dat het kan zijn dat er onaanvaardbare geluidshinder is, geluidgevoelige gebouwen onvoldoende beschermd worden en hier ook niet op gehandhaafd kan worden. Gemeenten hebben echter wel de mogelijkheid om initiatieven te weigeren, wat het probleem tijdelijk oplost.

Voordelen

- Weinig tijdsintensief
- Alle partijen weten waar ze aan toe zijn. Zowel overheden als burgers en bedrijven hebben de bruidsschat al kunnen lezen en leren kennen.

Nadelen

- De eventuele knelpunten bij nieuwe initiatieven zijn hiermee niet ondervangen.

Keuze 2: Bruidsschat gewijzigd overnemen door: geluidwaarden aanpassen aan het Bkl

De gemeente kan er ook voor kiezen de bruidsschat gewijzigd over te nemen. Aan de basis hiervan staat een gedegen ruimtelijke analyse: wat zijn gewenste en ongewenste situaties/ initiatieven, welke ruimtelijke ontwikkelingen spelen er binnen de gemeenten en in hoeverre kunnen mogelijke knelpunten worden opgelost met maatwerk of vergunningen?

In de instructieregels van het Bkl staan standaard- en grenswaarden, die in het omgevingsplan moeten worden opgenomen. De standaardwaarden gelden voor geluid op een gevel van een geluidgevoelig gebouw en de grenswaarden gelden voor geluid in een geluidgevoelig gebouw. De grenswaarden uit het Bkl zijn harde grenzen. Hiervan kan de gemeente alleen bij hoge uitzondering afwijken. De standaard- en grenswaarden voor piekgeluiden in de avond- en nachtperiode wijken af van de huidige geluidnormen. Daarnaast is er geen geluidnorm opgenomen voor piekgeluiden in de dagperiode. Onder de Omgevingswet bestaat er dus geen instructie of verplichting voor de gemeente om geluidwaarden in het omgevingsplan op te nemen voor piekgeluiden in de dagperiode (bijvoorbeeld door laden en lossen). Maar het omgevingsplan moet zo worden ingericht dat het geluid door activiteiten op geluidgevoelige gebouwen altijd aanvaardbaar is. Zonder een regel met geluidwaarden voor piekgeluiden in de dagperiode kan er dus onaanvaardbare geluidshinder ontstaan, waardoor het definitieve omgevingsplan van een gemeente niet voldoet aan het beschermen van haar inwoners (artikel 1.3 van de Omgevingswet).

Voordelen

- Je voldoet aan de instructieregels van het Bkl;
- De leefomgeving bevat alleen maar locaties met aanvaardbare geluidshinder.

Nadelen

- Het is tijdsintensief. Het gaat hier om een besluit, waardoor dit dus moet worden vastgesteld door de gemeenteraad;
- Dit zou betekenen dat er een extra regel bijkomt. Omdat het niet in de geest van de Omgevingswet (minder en simpelere regulering) lijkt te zijn kan het zijn dat het een extra drempel is voor de gemeenteraad.

- Een extra regel met geluidwaarden voor piekgeluiden in de dagperiode kan het bouwen duurder maken, doordat er aan meer eisen moet worden voldaan.

Keuze 3: Bruidsschat ongewijzigd overnemen, maar een tijdelijke regel opnemen voor het behouden van huidige geluidwaarden

In het geval van nieuwe initiatieven is het belangrijk om een werkend toetsingskader voor geluid te hebben. Op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet kan het voorkomen dat een gemeente nog geen waarden aan gebieden heeft vastgesteld. Echter, op het moment dat er een nieuw initiatief binnen komt, moet de gemeente kunnen motiveren waarom het bedrijf aan bepaalde geluidwaarden moet voldoen. Het is hierbij verstandig om een tijdelijke regel op te nemen waarin staat dat de geluidwaarden uit de huidige wetgeving worden gehanteerd tot het nieuwe gebiedsgerichte toetsingskader van toepassing is. Dit om te voorkomen dat een gemeente voor iedere aanvraag individueel moet motiveren wat wel en niet mag.

In alle gevallen is het goed om in te schatten of de verwachting is dat dergelijke bedrijven bij de gemeente gaan komen (i.e. de gemeente hierin wil groeien) en of dit dus een knelpunt gaat worden of niet. Gebaseerd daarop kan worden besloten om een tijdelijke regel op te nemen in de vorm van een geluidsnotitie die geldt tot het omgevingsplan definitief is. Op die manier worden er alleen regels opgenomen die relevant zijn voor de gemeente.

Voorbeelden van situaties waarin deze keuze handig is

Nieuwe agrarische bedrijvigheid: Waar veel agrarische bedrijven actief zijn tussen 06:00 en 07:00 uur, valt deze periode vanuit het Bkl onder de strengste geluidnorm (nachtperiode). Dit zou betekenen dat het bedrijf haar activiteiten nog niet zou mogen uitvoeren in de periode van 06:00 tot 07:00 terwijl dat onder de huidige wetgeving wel mag. Dit zou er voor kunnen zorgen dat een dergelijk bedrijf zijn bedrijvigheid niet in die gemeente wil starten.

Tankstations: Voor tankstations zijn onder de omgevingswet geluidwaarden gedefinieerd voor de dag-, avond- en nachtperiode, in plaats van alleen dag en nacht. Dit kan dus ook tot het gevolg hebben dat nieuwe tankstations anders worden behandeld dan bestaande tankstations.

Voordelen

- Het is weinig tijdsintensief om een tijdelijke regel op te stellen;
- De gemeente heeft hierdoor meer tijd om een voldoende passend toetsingskader op te stellen op het gebied van geluid;
- Voorkomt extra werk doordat je niet meer alle aanvragen individueel hoeft te motiveren.
- Uniforme behandeling van nieuwe initiatieven, t.o.v. al aanwezig Mba's;
- Je krijgt hierdoor inzicht in de mogelijke ontwikkelingen in de gemeente (welke initiatieven ontstaan er);
- Verliest relatief weinig bedrijvigheid;
- Dit is een (tijdelijke) beleidsneutrale overgang.

Nadelen

- De analyse van de te verwachten nieuwe initiatieven kost meer tijd.

ODRA adviseert de gemeenten deze derde keuze aangezien die beleidsneutraliteit inhoudt en ervoor zorgt dat we als regio tijd hebben om een degelijk geluidsbeleid te ontwikkelen wat past binnen de omgevingswet. De geluidsnotitie waarover in deze keuze gesproken wordt kan wellicht als verordening vastgesteld worden, dat is makkelijker dan een wijziging van de bruidsschat. Dit kan gecombineerd worden met de notitie/verordening waarover gesproken wordt in de inleiding van dit hoofdstuk.

5 Geur en lucht

Activiteiten in de fysieke leefomgeving hebben soms ongewenste bijwerkingen. Zo kan er luchtverontreiniging ontstaan en kan geurhinder worden veroorzaakt en de gezondheid van mens en natuur schaden. De Omgevingswet bevat instrumenten en regels die de luchtkwaliteit bewaken en beschermen. Een van die instrumenten is het gemeentelijke omgevingsplan. In haar omgevingsplannen stellen de gemeenten regels voor geur en lucht. Maar waar moeten gemeenten nu hun prioriteit leggen als het gaat om geur en lucht in het omgevingsplan? Dat bespreken we in dit hoofdstuk.

Zoals eerder aangegeven gaat het bij geur en lucht niet om urgente knelpunten die vóór of vlak na 1 januari 2024 opgelost moeten worden, er zijn echter wel aandachtspunten waar gemeenten over na moeten gaan denken. Goed om te weten is dat eventuele geur of lucht excessen straks via zorgplicht of maatwerk ook geregeld kunnen worden zonder dat hiervoor het omgevingsplan hoeft te worden aangepast.

Tevens wordt er in een breder kader gewerkt aan een uniform toetsingskader voor deze thema's. Als het goed is wordt dat in september vastgesteld. Zodra dat zo is dan zal ODRA dit delen met haar partners.

5.1 Wat zijn de belangrijkste wijzigingen in wet- en regelgeving?

Geur

Ten eerste zijn er een aantal zaken die de gemeente moet doen volgens het Bkl, namelijk hun geurgevoelige gebouwen bepalen en bebouwingscontouren vaststellen. Daarnaast moeten gemeenten ook Wgv-concentratiegebieden aanwijzen in het nieuwe deel van het omgevingsplan.

Verder bevat het Bkl instructieregels voor rioolwaterzuiveringsinstallaties, het houden van landbouwhuisdieren en diverse agrarische activiteiten. Deze instructies sluiten inhoudelijk aan bij de regels uit het Activiteitenbesluit en de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). Voor andere activiteiten moet de gemeente zelf bepalen welke geurvoorschriften en regels ze opneemt in het definitieve omgevingsplan. Het omgevingsplan moet erin voorzien dat de geuremissie door een activiteit op een geurgevoelig gebouw aanvaardbaar is.

De regels in de bruidsschat met betrekking tot geur komen grotendeels overeen met de instructieregels in het Bkl, maar er zitten enkele verschillen in. Voor geur wordt in de bruidsschat bijvoorbeeld nog gebruik gemaakt van de begrippen uit het oude recht, zoals geurgevoelig object en bebouwde kom. Bij het omzetten van het tijdelijk deel van het omgevingsplan naar het definitieve deel, moeten dit soort verschillen (gelet op de instructieregels) worden opgelost. Dit is echter niet urgent en is dus niet verder uitgeweid in dit document.

Lucht

Voor lucht moeten overheden toetsen aan rijksomgevingswaarden. In de bruidsschat zijn geen regels opgenomen voor lucht, wel bevat het Bkl bepaalde instructieregels om de luchtkwaliteit te beschermen. Voor activiteiten zijn emissieregels opgenomen in het Bal.

5.2 Welke risico's brengen deze wijzigingen met zich mee?

De bruidsschat is voor het thema geur zodanig ingericht dat er geen gaten vallen na inwerkingtreding op 1 januari 2024. Dit maakt dat er geen risico's ontstaan voor dit thema. Voor geur gaat het beleid neutraal over doordat de bruidsschat afdoende is ingericht. Een gemeente heeft de tijd om de bruidsschatregels voor geur over te zetten naar het definitieve omgevingsplan. Als een gemeente hogere ambities heeft (i.e. een strengere norm wil voor meer bescherming) dan de algemene normen die in de bruidsschat staan, dan moeten daarvoor extra (gebiedsspecifieke) regels opgenomen worden. Hierbij is wel de kanttekening dat dan ook goed nagedacht moet worden over de handhaafbaarheid van die regels en hoe daarop toegezien kan worden. Maar vóór 1 januari 2024 hoeft er op het gebied van lucht dus niets iets gedaan te worden. Voor lucht geldt dat er geen bruidsschatregels voor dat thema zijn, dus zijn er geen hiaten wat dat betreft.

5.3 Welke keuzes kunnen op korte termijn gemaakt worden om met deze risico's om te gaan?

De gemeente kan drie keuzes maken: 1) wel overnemen van de bruidsschatregels in het definitieve omgevingsplan, 2) niet overnemen van de bruidsschatregels in het definitieve omgevingsplan, of 3) indien een hoger beschermingsniveau voor lucht wordt nagestreefd, deze voor geur vastleggen in het omgevingsplan en de bruidsschatregels dus gewijzigd overnemen.

Voor nu hoeft er dus niet snel een keuze gemaakt te worden. Bovenstaande keuzes gaan over de invulling van het [definitieve](#) omgevingsplan. De bruidsschat voor dit thema is afdoende ingericht.

Keuze 1: Overnemen van bruidsschatregels in het definitieve omgevingsplan

Als er wordt gekozen om de regels uit de bruidsschat volledig over te nemen in het definitieve omgevingsplan, dan is de kans groot dat er meer regels dan noodzakelijk worden vastgelegd. Het is dus niet ideaal om de bruidsschat ongewijzigd in het definitieve omgevingsplan over te nemen.

Voordelen

- Weinig tijdsintensief;
- De regels omvatten op deze manier alle activiteiten.
- Het overnemen van de bruidsschat is in principe beleidsneutraal overgaan.

Nadelen

- Er worden meer regels dan noodzakelijk vastgesteld als de bruidsschat volledig wordt overgenomen in het definitieve omgevingsplan. Dit is niet in de geest van de omgevingswet en dat kan een drempel zijn voor de gemeenteraad.

Keuze 2: Gewijzigd overnemen van bruidsschatregels in het definitieve omgevingsplan

De gemeente gemotiveerd afwijken van de standaardwaarden of standaardafstanden binnen de aangegeven grenzen. Onder het Activiteitenbesluit en de Wgv mag dat ook via de zogenaamde geurverordening. De geurverordening moet in het nieuwe deel van het omgevingsplan geïntegreerd worden. De afstanden zoals opgenomen in het Bkl kunnen op verschillende wijze geïntegreerd worden in het omgevingsplan. Voor locatiebepalende activiteiten zoals het houden van dieren ligt het niet

voor de hand om dit met algemene afstandseisen te doen. Dit kan beter worden gedaan bijvoorbeeld door het toestaan van een functie op een locatie met bijbehorende regels of door het opnemen van afstandscouturen in het omgevingsplan.

Met de regels in het omgevingsplan moet het basisbeschermingsniveau 'een aanvaardbaar hinderniveau' worden gegarandeerd bij geurgevoelige gebouwen. Voor de activiteiten waarvoor het Bkl geen instructieregels geeft, zoals industriële activiteiten, horecabedrijven en maneges, is het niet verplicht, maar wel wenselijk om regels in het omgevingsplan op te nemen via maatwerk. Dit heeft echter geen prioriteit vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Voordelen

- Je voldoet als gemeente aan de instructieregels van het Bkl.
- Regels zijn aangepast op de specifieke gemeentelijke ontwikkelingen.

Nadelen

- Het aanpassen van regels op gemeentelijk beleid en ontwikkelingen kost tijd.

Keuze 3: niet overnemen van bruidsschat regels

Als een gemeente de keuze maakt om bruidsschatregels in relatie tot geur niet in het omgevingsplan over te nemen, hangen de gevolgen af van de mogelijkheden die het omgevingsplan biedt voor het toestaan van geurrelevante activiteiten. Hiervoor staan instructieregels in het Bkl. In gebieden waar bijvoorbeeld geen veehouderijen zijn toegelaten, hoeven de regels ten aanzien van geur voor het houden van landbouwhuisdieren niet te worden opgenomen. Ditzelfde geldt met betrekking tot een rioolwaterzuiveringsinstallatie, een activiteit die ook geur veroorzaakt.

Als er op grond van het omgevingsplan wel agrarische of andere geurrelevante activiteiten zijn toegelaten, dan is de gemeente echter wel verplicht om hiervoor geurregels in het omgevingsplan op te nemen. Voor alle andere geur veroorzakende activiteiten kan de gemeente zelf kiezen welke geurregels ze in het omgevingsplan stelt.

Voordelen

- Regels zijn aangepast aan de situatie per gemeente.

Nadelen

- Tijdsintensief
- Hangt af van de specifieke keuze of er wordt voldaan aan de instructieregels van het Bkl.

Advies van de ODRA is om de bruidsschat ongewijzigd te laten. De keuze voor geur en lucht hoeft pas na inwerkingtreding gemaakt te worden, op het moment dat we zien hoe het in de praktijk werkt. De bruidsschat laat voor deze thema's namelijk geen hiaten vallen en kan gewoon als zodanig van rechtswege van toepassing worden.

6 Licht

Locaties met kunstmatige verlichting, zoals (autosnel)wegen, woonkernen, industrie- en bedrijventerreinen, glastuinbouwbedrijven en sportterreinen, kunnen lichthinder veroorzaken, met negatieve effecten als gevolg. Het gaat hier om hinder voor de mens, hinder langs wegen, verstoring van de natuur en horizonvervuiling. Lichthinder moet door decentrale overheden worden afgewogen en is daarom niet opgenomen in het Bkl. Wat is voor het thema licht dan belangrijk om te overwegen?

6.1 Wat zijn de belangrijkste wijzigingen in wet- en regelgeving?

Onder de Omgevingswet kunnen gemeenten zelf bepalen of ze regels willen stellen in het omgevingsplan om lichthinder en verstoring van de natuur te voorkomen. Hiervoor zijn geen instructieregels opgesteld. Alleen voor kunstlicht in de tuinbouw bij kassen staan rijksregels in het Bal. De bruidsschat bevat regels voor lichthinder bij sportvelden. Dit zijn regels die niet vanuit het Activiteitenbesluit zijn overgenomen in het Bal. Verder ontbreekt er momenteel regionaal gemeentelijk beleid voor lichthinder. Wél bevat het Bal een specifieke zorgplicht die van toepassing is op alle activiteiten die in het Bal geregeld worden. Er moet dus zorg worden besteed aan het voorkomen of beperken van lichthinder.

6.2 Welke risico's brengen deze wijzigingen met zich mee?

Lichtvervuiling is in toenemende mate een probleem, dat tot gezondheidsschade kan leiden. Omdat een beleidsmatige aanpak van lichthinder nog ontbreekt, wordt het natuurlijke dag- en nacht ritme van mens en dier niet beschermd/ begrensd. Dit heeft als gevolg dat er steeds meer lichthinder ontstaat. De afgelopen paar jaar is dit sterk toegenomen met de opkomst van LED verlichting en bewegende LED schermen. Deze lichthinder verstoort ook het bioritme van mens en dier.

6.3 Welke keuzes kunnen op korte termijn gemaakt worden om met deze risico's om te gaan?

Er zijn dus geen instructieregels voor lichthinder. Maar welke keuzes kan de gemeente dan maken? En heeft dit prioriteit om voor inwerkingtreding van de Omgevingswet te doen?

Keuze 1: Regionale beleidskaart opstellen

Een ernstige lichtvervuiling zou kunnen worden voorkomen door tijdig een beleidskaart voor de regio Arnhem op te stellen. Dit wil zeggen dat een gemeente zelf gebieden indeelt in bepaalde zones. De zogenoemde E-zones vanuit de landelijke Richtlijn Lichthinder kunnen hiervoor gebruikt worden (zie bijlage VI). Deze zones geven aan hoeveel lichthinder er in een zone mag zijn en dus hoe donker het 's nachts moet zijn. Advies is dus om conform de Richtlijn Lichthinder een beleidskaart op te stellen waarin gemeenten haar gebied opdeelt in E-zones. Deze kaart kan uiteindelijk ook opgenomen worden in de omgevingsplannen waardoor het ook inzichtelijk is voor de bewoners en bedrijven.

Voordelen:

- De E-zones zijn al bekend, dus weinig nieuwe ontwikkeling nodig;
- Regionale samenwerking hierop zorgt voor uniformiteit en dus efficiëntie van de uitvoering;

- Gaat de groei van lichthinder tegen.

Nadeel:

- Tijdsintensief om met alle gemeenten tot zo een besluit te komen;
- Vergt een besluit van de raad om die zones in te stellen en dus het beleid vast te stellen.

Keuze 2: Geen regionale beleidskaart opstellen

Een gemeente kan er ook voor kiezen geen regionale beleidskaart voor het thema licht op te stellen. Dat veroorzaakt wettelijk gezien geen knelpunten onder de Omgevingswet. Wel moet de gemeente bij gebrek aan specifieke decentrale of rijksregels de algemene zorgplicht aanhouden. Dit betekent dat overheden, bedrijven en burgers verantwoordelijk zijn voor een veilige en gezonde leefomgeving. Dit maakt dat gemeenten bij gebrek aan regels op het gebied van licht toch aandacht moeten besteden aan het voorkomen of beperken van lichthinder en bedrijven hebben zelf ook de verantwoordelijkheid om dergelijke hinder door activiteiten te voorkomen. Een gemeente kan hieraan bijdragen door middel van een regionale beleidskaart, maar als een gemeente dat op een andere manier wil doen kan dat ook. Dan moet die manier nog wel ontwikkeld worden.

Voordeel:

- Meer maatwerk wat betreft licht beleid voor de gemeenten.

Nadelen:

- Tijdsintensief omdat nieuw beleid ontwikkeld moet worden;
- Dat beleid moet ook vastgesteld worden door de raad;
- In verschillende gemeenten gelden dan verschillende regels voor lichthinder;
- Groei van lichthinder is niet zeker ingeperkt.

ODRA adviseert keuze 1 voor het thema licht: een beleidskaart voor licht op te stellen, afgestemd met de regio, waarin zij zones definieert die aangeven hoeveel lichthinder er mag zijn. Dit kan conform de Richtlijn Lichthinder. Dit hoeft echter niet vóór 1 januari 2024.

7 Bodem

Gezonde bodems en voldoende land zijn essentieel voor de welvaart en het welzijn van mensen. Er zijn nu al conflicten om ruimte en bodemgebruik en in de toekomst nemen deze conflicten alleen maar toe. Het is dus erg belangrijk om bewust met land en bodem om te gaan en te beschermen en hiervoor werkend beleid te hebben. Bodembescherming richt zich niet alleen op milieubelastende activiteiten, maar ook op: aardkundige waarden, biodiversiteit, bodemdaling, draagkracht, verarming, verdichting, verdroging, versnippering, verzilting en dergelijke. Onder de omgevingswet veranderen er een aantal zaken, maar het uitgangspunt blijft hetzelfde: bodemverontreiniging zoveel mogelijk voorkomen, waarbij herstel van de bodem mogelijk blijft.

7.1 Wat zijn de belangrijkste wijzigingen in wet- en regelgeving?

Waar eerder de provincie optrad als bevoegd gezag voor de Wet Bodembescherming is na invoering van de Omgevingswet de gemeente het bevoegd gezag. Voor het Besluit Bodemkwaliteit was en blijft de gemeente bevoegd gezag. Dit besluit wordt met invoering van de Omgevingswet echter flink aangepast. Er komt dus veel af op de gemeenten op het gebied van bodem.

Het nieuwe wettelijke instrumentarium voor bodem berust op drie pijlers:

1. Het voorkomen van nieuwe verontreiniging of aantasting (preventie);
2. Het meewegen van bodemkwaliteit als onderdeel van een brede afweging over de kwaliteit van de leefomgeving in relatie tot functies (toedeling van functies);
3. Het op duurzame en doelmatige wijze beheren van resterende historische verontreinigingen (beheer historische verontreinigingen).

Elke pijler kent zijn eigen instrumenten die ontleend worden aan de Omgevingswet. De nieuwe regels komen in de plaats van de huidige regels voor het beheer van bodemkwaliteit, zoals de Wet bodembescherming, het Besluit bodemkwaliteit en het Besluit uniforme saneringen. In het Bkl zijn instructieregels voor bodem opgenomen. In het Bal zijn algemene regels voor de milieubelastende activiteiten voor bodem opgenomen (graven, saneren, opslaan van grond of baggerspecie, toepassen van bouwstoffen). De bruidsschat bevat regels over een paar bodemonderwerpen, namelijk saneren van de bodem en nazorg, kleinschalig graven en activiteiten op een locatie met historische bodemverontreiniging zonder aanvaardbaar risico. Deze regels worden automatisch onderdeel van het tijdelijk deel van het tijdelijke omgevingsplan.

7.2 Welke risico's brengen deze wijzigingen met zich mee?

De bruidsschat regels worden dus automatisch onderdeel van het tijdelijk deel van het omgevingsplan. Het Gelders Ondergrond Overleg (GOO) heeft een Casco Omgevingsplan Gelderse gemeenten met toelichting opgesteld. In dit 'casco Omgevingsplan bodemregels' zijn voorbeeldregels voor bodembeleid opgenomen, op basis van een inhoudelijke afweging door de Gelderse bodemdeskundigen die hebben deelgenomen aan de werkgroep. Zij hebben bij de afweging ook rekening gehouden met regionale en lokale ambities voor duurzaam bodembeheer. De voorbeeldregels die in het casco zijn opgenomen geven doorgaans een bandbreedte aan waarbinnen de gemeente kan kiezen voor het volgen van de landelijke aanpak (geen lokale aanvullende regels) of daarvan af te wijken (i.e. strengere of minder strenge aanpak). In de tekst voor het Gelders Casco omgevingsplan is dit aangeduid met kleuren, zoals dat ook is gedaan in de staalkaarten die het programma 'Samen de diepte in' als voorbeelden beschikbaar heeft gesteld.

Een groot deel van de regels die in het Gelderse Casco worden voorgesteld worden niet automatisch in het tijdelijke deel van het omgevingsplan opgenomen. Gemeenten hebben tot 2032 om de regels die zij uit het Casco willen overnemen in hun nieuwe omgevingsplan op te nemen. Het feit dat iedere gemeente naar eigen inzicht regels uit het casco kan overnemen zorgt er natuurlijk wel voor dat de gemeenten verschillende sets aan regels krijgen. Dit is ook het enige knelpunt wat wij voorzien van de overname van het casco, dat het de uniformiteit niet bevordert. Minder uniformiteit maakt de uitvoering (toezicht, vergunningverlening en handhaving) van regels ingewikkelder en dus duurder voor zowel ODRA als gemeenten. Dit kan voorkomen worden als iedere gemeente het hele casco overneemt zoals het GOO het ontworpen heeft.

Een gemeente kan er natuurlijk voor kiezen om niet het casco van het GOO te volgen. Met de overgang naar de bruidsschat en de veranderde set regels is het dan zo dat er geen specifieke bodemregels meer zijn voor kleine initiatieven als lokale moes- en speeltuintjes. Dit is echter geen urgent probleem, omdat je in die gevallen maatwerk kan toepassen om een dergelijk initiatief mogelijk te kunnen maken.

7.3 Welke keuzes kunnen op korte termijn gemaakt worden om met deze risico's om te gaan?

Eén keuze

Het Casco omgevingsplan bodemregels van het GOO kan een oplossing bieden en wij adviseren om deze als leidraad te nemen bij het opstellen van het omgevingsplan. In principe hebben gemeenten tot 2032 de tijd om de bruidsschat en de regels uit het Casco omgevingsplan bodemregels op te nemen in het nieuwe deel van het omgevingsplan, maar in een aantal gevallen wordt geadviseerd om deze regels al voor inwerkingtreding van de Omgevingswet op te nemen in het omgevingsplan. Dit betreft nieuwe regels die een extra bescherming bieden of bestaande regels die nu ook al zijn vastgesteld als lokaal beleid maar niet in het Bal of de bruidsschat staan. We verwijzen naar pagina 2 t/m 3 van de toelichting GOO voorbeeldregels (bijlage VII verwijzing) voor de artikelen met prioriteit.

Wij sluiten ons aan bij dit advies van het GOO om de regels die in de “Toelichting op de voorbeeld bodem voor Omgevingsplannen van Gelderse gemeenten” staan als artikelen met prioriteit over te nemen in het omgevingsplan. Hier staan per artikel ook voorwaarden voor opname van het artikel met prioriteit vermeld. Om deze reden zijn er in dit document geen andere keuzes vermeld. In het casco zit wel de optie voor gemeenten om zelf een gradatie te kiezen in hoe streng ze zijn. Wat betreft bepaalde waarden zit er in het casco wel een marge verwerkt waarbinnen gemeenten zelf waarden kunnen kiezen. Dan kan de gemeente zelf bepalen hoe streng ze willen zijn met bepaalde regels.

8 Conclusie

Voor de meeste thema's (geluid en EV uitgezonderd) zijn er geen urgente zaken die geregeld moeten zijn vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet. Wel is aandacht voor bepaalde punten vereist, echter kan dit ook op een later moment. Deze aandachtspunten vormen een onderdeel van de bouwstenen die wij als ODRA gaan schrijven voor de regio, hierin worden ook de start van de Omgevingswet en tegen gekomen knelpunten meegenomen.

Samengevat zijn de volgende punten van belang om rekening mee te houden. Lees ook de toelichting in de desbetreffende hoofdstukken.

- Externe veiligheid: Keuze 3, de algehele verbodsbepaling voor nieuwe zeer kwetsbare gebouwen binnen aandachtsgebieden.
- Geluid: Keuze 3, de bruidsschat ongewijzigd overnemen, maar een tijdelijke regel opnemen voor het behouden van huidige geluidwaarden. Die regel kan in de vorm van een notitie of verordening vastgesteld door het college. Hierdoor zullen geen knelpunten ontstaan omdat er nu sprake is van een beleidsneutrale overgang.
- Geur en lucht: Advies van de ODRA is om de bruidsschat ongewijzigd te laten. De keuze voor geur en lucht hoeft pas na inwerkingtreding gemaakt te worden, op het moment dat we zien hoe het in de praktijk werkt. De bruidsschat laat voor deze thema's geen hiaten vallen namelijk en kan gewoon als zodanig van rechtswege van toepassing worden.
- Licht: Keuze 1, ODRA adviseert de gemeente om een beleidskaart voor licht op te stellen, afgestemd met de regio, waarin zones gedefinieerd worden die aangeven hoeveel lichthinder er mag zijn in welke gebieden. Dit kan conform de Richtlijn Lichthinder. Dit hoeft echter niet vóór 1 januari 2024.
- Bodem: Het advies is om de artikelen uit het "Casco omgevingsplan bodemregels" van het GOO als voorbeeld te nemen voor het omgevingsplan.

Vervolgstappen die gezet kunnen worden door de gemeenten zijn de keuzes uit dit document overwegen en intern bespreken. Voor gedetailleerd advies en/of maatwerk kan contact worden opgenomen met de auteurs van deze handreiking. Wij kunnen eventueel doorverwijzen naar specialisten van ODRA. Het algemene advies is dat we als regio kijken naar hoe op een zo uniform mogelijke wijze kunnen omgaan met de knelpunten die we zien en ons kunnen voorbereiden op een verantwoorde overgang naar 1 januari 2024.

Bijlagen

I: Handreiking Milieu en Bouwen in het omgevingsplan (OZHZ & OMWB) – [Handreiking-Milieu-en-Bouwen-in-het-omgevingsplan-2023.pdf \(ozhz.nl\)](#)

II: Handreiking bruidsschat 2.0 (DCMR milieudienst Rijnmond) – [Handreiking bruidsschat 2.0.pdf \(dcmr.nl\)](#)

EV

III: Externe Veiligheid in het omgevingsplan (ODZOB) - [Omgevingsplan | Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant \(odzob.nl\)](#)

Geluid

IV: Geluid en trillingen in het omgevingsplan (ODZOB) - [Omgevingsplan | Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant \(odzob.nl\)](#)

Geur en lucht

V: Geur in het omgevingsplan (ODZOB) - [Omgevingsplan | Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant \(odzob.nl\)](#)

Licht

VI: [Richtlijn Lichthinder 2020 PDF - NSVV Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde](#)

Bodem

VII: [GOO documenten en tools | Gelderse Omgevingsdiensten](#)

a [90 versie-GOO-voorbeeldregels-bodem.pdf \(gelderseomgevingsdiensten.nl\)](#)

b [Overzicht-Q-en-A-op-80_def.pdf \(gelderseomgevingsdiensten.nl\)](#)

c [Microsoft Word - 20230320_0480392.100 Handreiking MBA GOO_D1.docx \(gelderseomgevingsdiensten.nl\)](#)

d [Bijlage-1-tabel-bodembedreigende-activiteiten-en-parameters.xlsx \(live.com\)](#)

Voor alle informatie over de wet voor inwerking treding verwijzen wij naar [www.iplo.nl](#) Voor de actuele besluiten en wetten (na 1 januari 2024) verwijzen we naar: [Eenvoudig zoeken - Overheid.nl | Wetten.nl](#)